

Tomelilla kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola efter tillsyn i Lindesborgsskolan i Tomelilla kommun

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionen konstaterar vid tillsynen av Lindesborgsskolan att det föreligger flera brister i verksamheten. Tillsynen visar att det finns brister i arbetet med särskilt stöd. Av utredningen framgår att alla elever som är i behov av särskilt stöd inte alltid får sitt behov tillgodosett på det sätt och i den omfattning som utredningen har visat att de har behov av. Tillsynen visar vidare att det finns klasser i vilka eleverna, trots att åtgärder vidtagits, inte tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. Tillsynen visar även att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling inte alltid anmäler det till rektorn. Utöver bristerna inom de granskade områdena har det även konstaterats under tillsynen att undervisningen i ämnet svenska som andraspråk inte utgår från och omfattar målen i ämnets kursplan. Skolinspektionen förelägger därför Tomelilla kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. Vad gäller extra anpassningar, skyndsamt utredning av särskilt stöd, uppföljning och utvärdering av särskilt stöd samt trygghet har inget annat framkommit än att skolans arbete uppfyller författningarnas krav.

De omständigheter som råder med anledning av Covid-19

Skolinspektionen är medveten om att många skolor i dagsläget är påverkade med anledning av Covid-19. Följden kan vara stor frånvaro av personal eller att resurser måste tas i anspråk för nya förhållanden. Vi följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Om du som huvudman behöver längre uppföljningstid ber vi dig kontakta Skolinspektionen för prövning.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Tomelilla kommun att senast den **29 oktober 2021** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart.

Nedan anges de åtgärder som huvudmannen måste vidta för att avhjälpa de påtalade bristerna samt den lagstiftning med tillhörande föreskrifter som huvudmannens åligganden följer av. Enligt 2 kap. 8 § skollagen ansvarar huvudmannen för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. Vidare ska huvudmannen enligt 4 kap. 7 § skollagen, om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, se till att nödvändiga åtgärder vidtas. Dessa bestämmelser ligger till grund för samtliga åtgärder i beslutet om föreläggande.

Skälen för Skolinspektionens ställningstagande i fråga om att verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de bestämmelser som gäller för verksamheten samt i fråga om de skyldigheter som huvudmannen måste fullgöra (åtgärder) redovisas nedan under rubriken *Motivering till föreläggande*.

Undervisning och lärande

Skolinspektionen konstaterar att Tomelilla kommun inte uppfyller författningskraven avseende undervisningen i svenska som andraspråk.

Åtgärder

- Se till att de elever som bedömts vara i behov av det får undervisning i svenska som andraspråk utifrån gällande kursplan (1 kap. 11 § skollagen första stycket, 5 kap. 14-15 §§ och 9 kap. 1 § skolförordningen (2011:185); Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (2010:37), nedan Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar och 5.19 Kursplan i Svenska som andraspråk).

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Tomelilla kommun inte uppfyller författningskraven avseende särskilt stöd.

Åtgärder

- Se till att rektorn, eller den i personalen som fått i uppdrag av rektorn att samordna arbetet med ett åtgärdsprogram, följer upp att alla som är involverade i arbetet med åtgärdsprogrammet genomför sitt arbete med åtgärderna så att eleven får särskilt stöd på det sätt och i den omfattning som eleven behöver (2 kap. 9-10 §§ och 3 kap. 7 och 9-10 §§ skollagen; Lgr 11, 2.2 Kunskaper och 2.8 Rektorns ansvar).

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Tomelilla kommun inte uppfyller författningskraven avseende studiero och anmälan av om kränkande behandling.

Åtgärder

Skolmiljö som präglas av studiero

- Se till att rektorn, lärare, annan skolpersonal och elever på skolan diskuterar och kommer överens om åtgärder som ska genomföras för att skapa respektfulla relationer mellan skolpersonal och elever samt mellan elever på skolan (1 kap. 5 § och 5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 1 God miljö för utveckling och lärande, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas inflytande och ansvar och 2.8 Rektorns ansvar).
- Se till att skolpersonal ger elever information om ordningsregler samt om de disciplinära och andra särskilda åtgärder som kan vidtas enligt 5 kap. skollagen. Se även till att skolpersonal genomför samtal med elever för att skapa samsyn

kring skolans ordningsregler (5 kap. 5-16 samt 22-23 §§ skollagen; Lgr 11, 1 Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.8. Rektorns ansvar).

- Se till att rektorn för personalen klargör ansvarstagande för att ordningsregler efterlevs, hur ordningsstörningar ska hanteras om de uppstår och hur disciplinära åtgärder används (2 kap. 9-10 §§, 5 kap. 3, 5-16 och 22-23 §§ skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar).
- Se till att rektorn leder och samordnar arbetet med att utforma skolmiljön så att alla elever tillförsäkras studiero. I detta ingår att rektorn, genom att inhämta uppgifter från elever, lärare och elevhälsans personal, följer upp och utvärderar de åtgärder som vidtagits för att säkerställa att elevernas skolmiljö präglas av studiero i de klasser där problem har identifierats. I samband med utvärdering av vidtagna åtgärder ska rektorn också besluta om vilka ytterligare åtgärder som behövs samt se till att dessa genomförs och/eller intensifiera pågående åtgärder. (2 kap. 9-10 §§ skollagen, 5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 1 Varje skolas utveckling, 2.8 Rektorns ansvar).

Anmälan kränkande behandling

- Se till att lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn. (6 kap. 5 och 10 §§ skollagen)

Motivering till föreläggande

Undervisning och lärande

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i ämnet svenska som andraspråk inte uppfyller författningarnas krav. Utredningen visar att elever som har behov av svenska som andraspråk inte får undervisning i svenska som andraspråk utifrån ämnets kursplan.

Rättsligt stöd

Av skollagen framgår att för varje skolform och för fritidshemmet ska gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i denna lag. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen (1 kap. 11 § skollagen första stycket). Enligt skolförordningen ska det för grundskolan gälla en läroplan enligt vad som beskrivs ovan i skollagen (9 kap. 1 § skolförordningen).

Av skolförordningen framgår att undervisning i svenska som andraspråk ska, om det behövs, anordnas för 1. elever som har ett annat språk än svenska som modersmål, 2. elever som har svenska som modersmål och som har tagits in från skolor i utlandet, och 3. invandrarelever som har svenska som huvudsakligt umgängesspråk med en

vårdnadshavare. Rektorn beslutar om undervisning i svenska som andraspråk för en elev. Vidare framgår att undervisning i svenska som andraspråk ersätter undervisning i svenska (5 kap. 14–15 §§ skolförordningen (2011:185)).

Enligt läroplanen framgår att undervisningen i ämnet svenska som andraspråk ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper i och om svenska språket. Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt svenska tal- och skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften. Det innebär att eleverna genom undervisningen ska ges möjlighet att utveckla språket för att tänka, kommunicera och lära. Undervisningen ska ge eleverna rika möjligheter att kommunicera på svenska utifrån sin kunskapsnivå, utan att ställa för tidiga krav på språklig korrekthet. Av kursplanen för svenska som andraspråk framgår att eleverna ska tillgodogöra sig undervisning i ämnet utifrån vad det centrala innehållet beskriver. Av centrala innehållet i årskurs 1–3 framgår bland annat att eleverna ska arbeta med läsriktning samt bokstävers form och ljud i jämförelse med modersmålet. Eleverna ska även tränas i att skapa strategier för att lyssna, förstå och muntligt göra sig förstådd i situationer när det egna svenska språket inte räcker till, samt tränas i svenska språkets uttal i jämförelse med modersmålet. Vidare ska eleverna arbeta med vardagliga ords betydelseomfång och kategorisering i jämförelse med elevens modersmål, till exempel att flera ord på ett språk motsvaras av ett ord på ett annat språk. Av centrala innehållet i årskurs 4–6 framgår bland annat att eleverna ska tränas i språkliga strategier för att förstå och göra sig förstådd i skolans ämnen när det egna svenska språket inte räcker till. Eleverna ska även arbeta med ord och begrepp i skolans ämnen och i vardagsspråk. Synonymer och motsatsord (Lgr 11, 5.19 Kursplan i Svenska som andraspråk).

Vidare framgår av läroplanen att rektorn har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen (Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar).

Skolinspektionens utredning

Lärare uppger i intervju att det finns elever som ska ha undervisning utifrån kursplanen i svenska som andraspråk som inte får den undervisning de ska ha i ämnet. Enligt lärarna så beror detta på att lärarna inte har kompetens att undervisa i svenska som andraspråk samt att de inte hinner i och med att de ska undervisa i ämnena svenska och svenska som andraspråk samtidigt.

Av intervju med representanter för elevhälsan framgår att eleverna inte får tillräcklig undervisning i svenska som andraspråk. Representanter för elevhälsan säger att svenska som andraspråk är ett utvecklingsområde. De berättar att tidigare har det funnits svenska som andraspråklärare i kommunen men att undervisning i svenska som andraspråk nu ingår i klasslärarnas uppdrag. Elevhälsans representanter säger att det finns en stor grupp elever som behöver svenska som andraspråk och att det är svårt att tillgodose behoven av svenska som andraspråk i klassrummen. Enligt representanterna för elevhälsan behövs fler undervisningstimmar i svenska som andraspråk samt även förstärkning av svenska som andraspråklärare.

När rektorn, i en skriftlig komplettering, får bemöta lärarnas utsagor avseende ämnet svenska som andraspråk och får frågan om hen instämmer i att det finns elever som ska undervisas utifrån kursplanen i svenska som andraspråk som inte gör det, svarar rektorn att om lärarna säger så finns det ingen anledning att tro att det inte stämmer. Rektorn anger vidare i kompletteringen att detta inte är förenligt med de instruktioner lärarna fått av både skolläddning, "spec-team" och huvudmannen av vilka det tydligt framgår att varje lärare förväntas undervisa de elever som så behöver och har rätt till det i svenska som andraspråk.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Tomelilla kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Tomelilla kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Särskilt stöd

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolans arbete med att ge elever särskilt stöd inte uppfyller författningarnas krav. Det framgår av intervjuer med såväl lärare, representanter för elevhälsan som rektorn att alla elever som är i behov av särskilt stöd inte ges stöd på det sätt och i den omfattning som utredningen visar att de behöver.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning som helhet (3 kap. § 7 skollagen). Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av åtgärdsprogrammet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning av elevens behov av särskilt stöd visar att eleven inte behöver särskilt stöd ska rektorn eller den rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollag). För en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås (3 kap. 10 § skollagen).

Enligt läroplanen ska alla som arbetar i skolan uppmärksamma och stödja elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd (Lgr 11, 2.2. Kunskaper). Rektorn har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver (Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar).

Enligt skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn fattar i övrigt de beslut och har det

ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i denna lag eller andra författningar (2 kap. 9-10 §§ skollagen).

Skolinspektionens utredning

Några lärare uppger i intervju att eleverna får särskilt stöd på det sätt och i den omfattning som utredningen visar att eleverna har behov av, dock säger andra lärare att det finns elever som inte får detta utan istället ges särskilt stöd utifrån vad skolan har möjlighet att ge. Lärare uppger att det finns exempel på att tillgång till specialpedagogisk kompetens avgör om elever får sitt behov av särskilt stöd tillgodosett. Bristande tillgång gör, enligt lärare, att elever har extra anpassningar fast de enligt utredningen skulle behöva särskilt stöd. Elever som har åtgärdsprogram får inte heller sina behov tillgodosedda på grund av att vikarier inte sätts in när personal med specialpedagogisk kompetens är frånvarande vilket händer med regelbundenhet, enligt lärare.

Även representanter för elevhälsan säger att det finns elever som inte får särskilt stöd på det sätt och i den omfattning som utredningen visar att de behöver. Representanterna bekräftar lärarnas utsagor om att detta beror på begränsningar vad gäller tillgång på specialpedagogisk kompetens, vilket bland annat innebär att elever vars utredning visat behov av särskilt stöd istället får extra anpassningar. Representanter för elevhälsan säger att det också beror på att det inte finns förutsättningar att möta behoven hos de elever som inte vill vara i klassrummet och behöver annat stöd än av speciallärare eller specialpedagog. Representanter för elevhälsan uppger att det inte är elevernas faktiska behov som styr utan vad som är möjligt för skolan att ge.

På frågan om alla elever får särskilt stöd på det sätt och i den omfattning som utredningen visar svarar rektorn att de är på väg ditåt och att hen hoppas på det, men att det inte går att svara på hur det ser ut i nuläget. Hen säger också att de ger ett stöd som är bra, men att det kan bli bättre. Rektorn bekräftar även elevhälsans utsagor om att elever ibland ges särskilt stöd utifrån vad skolan har möjlighet att ge istället för utifrån elevens behov, exempelvis gällande tillgång på specialpedagogisk kompetens. Hen säger att de gör sitt yttersta utifrån förutsättningarna.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Tomelilla kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Tomelilla kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Studiero

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolenhetens arbete med studiero inte uppfyller författningarnas krav. Skolinspektionens utredning visar att alla elever på Lindesborgsskolan, trots vidtagna åtgärder, inte tillförsäkras en skolmiljö som präglas

av studiero. Det framkommer i utredningen att det i vissa klasser inte råder studiero. Vidare framgår att skolan påbörjat ett arbete med att vidta åtgärder för att förbättra studieron, men att dessa inte gett tillräcklig effekt överallt i verksamheten. Utredningen visar också att det råder osäkerhet om vilka ordningsregler som gäller på skolan.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero (5 kap. 3 § skollagen).

Vidare framgår av skollagen att ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. De ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp på varje skolenhet. Rektorn beslutar om ordningsregler (5 kap. 5 § skollagen). Enligt skollagen får rektorn eller en lärare vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma till rätta med en elevs ordningsstörande uppträdande (5 kap. 6 § skollagen). Enligt de förutsättningar som anges i 5 kap. 7-16 och 22-23 §§ skollagen får beslutas om utvisning ur undervisningslokalen, kvarsittning, skriftlig varning, tillfällig omplacering, tillfällig placering vid en annan skolenhet, avstängning och omhändertagande av föremål.

Enligt läroplanen ska skolan klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har (Lgr 11, 1 Rättigheter och skyldigheter). Eleven ska i skolan möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära (Lgr 11, 1 God miljö för utveckling och lärande). Skolans mål är att varje elev respekterar andra människors egenvärde, kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen. Alla som arbetar i skolan ska i sin verksamhet bidra till att skolan präglas av jämställdhet och solidaritet mellan människor och visa respekt för den enskilda individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt förhållningssätt. Läraren ska tillsammans med eleverna utveckla regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen, och samarbeta med hemmen i elevernas fostran och klargöra skolans normer och regler som en grund för arbetet och för samarbete (Lgr 11, 2.1 Normer och värden). Alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande (Lgr 11, 2.2 Kunskaper). Skolans mål är att varje elev visar respekt för och hänsyn mot skolans personal och andra elever som en del av det gemensamma ansvaret för arbetsmiljön på skolan (Lgr 11, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande).

I förarbetena till skollagens bestämmelse gällande trygghet och studiero anges att en av de viktigaste förutsättningarna för att barn och ungdomar ska kunna inhämta och utveckla kunskaper och värden är en trygg och stimulerande lärandemiljö. Vidare anges att det förebyggande arbetet är centralt, och att det är skolans, och ytterst rektorns, ansvar att skapa trygghet och studiero i skolan. En viktig förutsättning för detta är att elever, lärare och annan personal känner ett gemensamt ansvar och har respekt för varandra i skolan. Det kräver ett aktivt värdegrundsarbete där grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling. Att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet

utgör grunden för en trygg och utvecklande studiemiljö. Rutiner för att säkerställa samverkan och kommunikation mellan elever, lärare och annan personal är också centrala inslag i det förebyggande och långsiktiga arbetet. Rektorns skyldighet att se till att elevers behov av stöd utreds och att stödåtgärder kommer till stånd för elever i behov av stöd är självfallet även det en del i arbetet med att skapa en trygg och stimulerande studiemiljö (prop. 2009/10:165 s. 319 och 320).

Rektorn ska leda och samordna det pedagogiska arbetet vid skolenheten och särskilt verka för att utbildningen utvecklas, samt besluta om sin enhets inre organisation och ansvara för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov, samt fatta i övrigt de beslut och ha det ansvar som framgår av författningarna (2 kap. 9 och 10 §§ skollagen). Enligt läroplanen måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot de nationella målen. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan är en förutsättning för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att verksamheten ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas (Lgr 11, 1. Varje skolas utveckling). Rektorn ansvarar även för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Rektorn har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Rektorn har också, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjlighet att dela med sig av sin kunskap och lära av varandra för att utveckla utbildningen (Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar).

Skolinspektionens utredning

I intervju uppger elever i flera klasser, företrädesvis i mellanstadiet, att det inte är studiero i deras klasser. Elever som säger att det är stökigt uppger exempelvis att elever springer i klassrummet, skriker och svär åt varandra och att det ibland förekommer att elever bråkar. Det ges också exempel på att elever gör andra saker än det man ska på datorn. Det framgår vidare i intervjun att många tycker det är jobbigt, att de inte kan koncentrera sig när andra bråkar och att eleverna som stör inte lyssnar när läraren säger till. Elever i dessa klasser säger att det är stökigt speciellt med vissa lärare och när de har vikarier, men även med klassens "vanliga lärare". Några elever uppger att det är stökigt varje dag. Vidare uppger några av de intervjuade eleverna att skolan har ordningsregler, medan andra elever inte vet om det finns.

Lärare uppger i intervju att det finns klasser i vilka det inte är studiero. Lärare säger att det överlag är studiero i förskoleklass och årskurs 1–3, men att det ibland kan vara stökigt i någon klass. Enligt lärarna är problematiken identifierad och åtgärder på gång. I årskurs 4–6 säger lärarna att det är skillnad mellan klasserna om det är studiero eller inte. De säger även att studieron är beroende av vilket ämne och vilken lärare eleverna har. Enligt lärare har det satts in åtgärder för att öka studieron, såsom att fler lärare undervisar i samtliga klasser i någon årskurs, att kuratorn arbetar med några klasser och att det finns tillfällen då klasser blandas. Dock är insatta åtgärder inte tillräckliga och ger inte alltid avsedd effekt, enligt lärarna. Vidare säger lärare i förskoleklass och årskurs 1–3 att det finns ett dokument med regler för hela skolan som är under omarbetning. Lärare i årskurs 4–6 säger att det finns ordningsregler som tagits fram i

samarbete med elevrådet, som revideras varje läsårsstart men som efterlevs dåligt av exempelvis vikarier.

Representanter för elevhälsan bekräftar lärares utsagor om att det överlag är studiero i förskoleklass och årskurserna 1–3, och säger att i de klasser där det kan bli stökigt och högljutt arbetar lärarna bra med insatta åtgärder samt att de ser effekt av den extra bemanning som satts in. Vad gäller årskurserna 4–6 beskriver representanterna, på samma sätt som lärarna, problem med studiero i några klasser. Även representanter för elevhälsan uppger att studieron är beroende av vilken lärare eleverna har, men också gruppsammansättningar, situationer och lektionsmoment. Representanterna beskriver genomförda insatser både på lärar- och elevnivå som de varit delaktiga i, såsom handledning av lärare och kuratorledda samarbetsövningar i klass, samt att förändringar i undervisningsorganisationen genomförts. Representanterna beskriver att studieron har blivit bättre i några av klasserna, men att det kvarstår problem. Enligt representanterna ger insatserna inte alltid avsedd effekt på grund av att det egentligen är andra insatser som behövs. Vidare säger representanter för elevhälsan att skolan behöver ta ett helhetsgrepp om ordningsreglerna och att de inte alltid är kända av alla elever.

Rektorn bekräftar uppgifterna om att det inte är studiero i alla klasser. Hen säger dock att det har blivit bättre sedan läsårsstart. Rektorn beskriver att kvarstående problematik avseende studiero i några klasser bland annat beror på bristande ledarskap, sättet att kommunicera lärare och elever emellan samt att elever har vikarier. Rektorn ger exempel på vidtagna åtgärder såsom att rektorn och elevhälsoteamet leder lärare, överanställning för att elever ska kunna delas upp i mindre grupper och ökad kommunikation med vårdnadshavare. Vad gäller om insatserna för att skapa studiero är tillräckliga säger rektorn att de är på väg åt rätt håll och att de insatser som görs borde vara tillräckliga. Enligt rektorn finns det dock ytterligare behov av att utveckla samarbetet mellan kollegor för att stödja varandra i arbetet med att skapa studiero. Vidare säger rektorn att det finns ordningsregler som elevrådet tagit fram och som lärarna är informerade om att de ska gå igenom med eleverna.

Arbetet för att motverka kränkande behandling

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolenhetens arbete för att motverka kränkande behandling inte uppfyller författningarnas krav. Skolinspektionens utredning visar att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling inte alltid anmäler detta till rektorn.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att en lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall

vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

Vidare framgår av skollagen att huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i skollagens sjätte kapitel, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget (6 kap. 5 § skollagen).

Skolinspektionens utredning

Elever i förskoleklass och årskurs 1–3 säger i intervju att de oftast behandlar varandra väl, och om det händer att någon är taskig är det mest på rasten. De flesta säger att de vet att man ska säga till en vuxen om någon är taskig. Även några elever i årskurs 4–6 säger att de vet att när elever kränker varandra så ska de säga till läraren och inte "heja på", samtidigt säger någon att om det blir bråk så hämtar de inte en lärare utan drar själva bort elever som slåss. Vidare säger elever i årskurs 4–6 att när det blir bråkigt så svär elever mycket åt varandra, och – även om det har blivit bättre – så finns det tillfällen då elever kallar varandra "svenne", "rasist" samt säger "stick till ditt hemland". Elever berättar även att det sägs hemska saker till varandra på sociala medier som påverkar eleverna i skolan.

Lärare i förskoleklass och årskurs 1–3 beskriver att de känner till kränkingsrutinerna och tror att de har en samsyn kring vad en kränkning är. De säger även att de hoppas men inte vet om alla kränkningar anmäls till rektorn. Lärare i årskurs 4–6 säger att de känner till rutinerna kring att anmäla en kränkning. Det finns dock lärare som säger att kränkningar inte alltid anmäls på grund av att det är svårt att veta var gränsen går för vad som är en kränkning. Någon lärare säger att anmälan görs om det inte hjälper att samtala med eleven.

Representanter för elevhälsan bekräftar lärarnas utsagor om att alla kränkningar inte anmäls. Några representanter säger att alla inte har samma syn på vad en kränkning är och några andra säger att även om personalen vet vad en kränkning är och pratar med elever och vårdnadshavare när någonting hänt så anmäler de inte alltid. Enligt representanterna skulle skolan haft fler anmälningar om alla hade anmält.

När rektorn får bemöta det som framkommit i intervjuer med lärare och representanter för elevhälsan om att rutinen för att anmäla kränkningar är känd, men att det inte finns en samsyn kring vad som är en kränkning och när det ska anmälas, samt att kränkningar inte alltid anmäls till rektorn, säger hen att det säkert stämmer.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Tomelilla kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Tomelilla kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

- Eleven ges skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och insatserna utvärderas. (3 kap. 5 § skollagen, Lgr 11, 2.7 Bedömning och betyg, 2.8 Rektorns ansvar)
- Elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 7 § skollagen)
- När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas. (3 kap. 9 § skollagen)
- Det bedrivs ett aktivt och medvetet värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet. (Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, En likvärdig utbildning, God miljö för utveckling och lärande, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper)
- Eleverna tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet (5 kap. 3 § skollagen).

På Skolinspektionens vägnar

X Maria Nyman

Beslutsfattare
Signerat av: Maria Nyman

X Ulrika Bohlin

Föredragande
Signerat av: Ulrika Bohlin

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Lindesborgsskolan

Fakta om Lindesborgsskolan

Lindesborgsskolan ligger i centrala Tomelilla, i Tomelilla kommun. Skolan ger utbildning i förskoleklass och årskurserna 1–6. Vid tillsynen har skolan 53 elever i förskoleklass och 268 elever i årskurserna 1–6.

Skolinspektionen har genomfört riktad tillsyn av Lindesborgsskolan. Skolan var ursprungligen utvald för regelbunden tillsyn enligt Skolinspektionens risk- och väsentlighetsanalys, men på grund av den rådande situationen med Covid 19 har den regelbundna tillsynen gjorts om till en riktad tillsyn med ett begränsat antal områden. Tillsynen omfattar följande områden: Extra anpassningar och särskilt stöd; Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling. Digitala intervjuer genomfördes av Skolinspektionen den 7–9 april och den 13 april 2021.